

Список використаних джерел:

1. Актуальні проблеми розвитку галузевої економіки та логістики: матер. VII міжнарод. наук.-практ. конференції з міжнар. участю 15 листопада 2019 р. / ред. кол.: О.В. Посилкіна, О.В. Літвінова, Я.Г. Онищенко. Харків : Вид-во НФаУ, 2019. 285 с.
2. Борисюк О.М. Характеристика професійної компетентності офіцерів ОВС. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ, серія психологічна*. 2014. Вип. 1. С. 67-76.
3. Гуржій А.М. та ін. IT-готовність вчителів іноземних мов : методологія, теорія, технології : Київ : Інститут обдарованої дитини, 2013.
4. Енциклопедія освіти / Акад. ред. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
5. Картаніова Л.А. Віртуальна школа, електронні навчальні класи – не фантастика, а українська реальність. URL: <http://knk.media/stati/1991-virtualna-shkola-elektronni-navchalni-klasi-ne-fantastika-a-ukrajinska-realnist.html>
6. Ломакина Г.Р. Педагогическая компетентность и компетенция: проблемы терминологии. URL: <https://moluch.ru/conf/ped/archive/22/2190/>
7. Профессиональная компетентность педагога. URL: <https://psylist.net/pedagogika/00030.htm>

Хміль І.Ю.

аспірант, старший викладач,

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

РОЛЬ МЕДИЧНОГО ПРАВОЗНАВСТВА У ФОРМУВАННІ ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

Процес формування предметних компетентностей майбутніх лікарів розпочинається в системі професійної підготовки та є нерозривно пов'язаним із її змістом, методикою презентації знань, педагогічною компетентністю викладачів, індивідуалізацією освіти, навчально-пізнавальною діяльністю студентів, інформаційним середовищем, рівнем сформованості мотивації студентів тощо. З огляду на це, поєднання правової підготовки з професійною

кваліфікацією майбутніх лікарів є однією з найактуальніших проблем діяльності закладів вищої освіти. Так, саме професійна підготовка майбутніх лікарів формує у них правову компетентність, що виявляється в науковому світогляді, змістом якого виступають процеси і методи розв'язання майбутнім лікарем завдань правового змісту в освітньому процесі та життєвих ситуаціях, раціонально-критичний стиль мислення. Основою такої компетентності є знання з права, а професійна підготовка сприяє формуванню предметних компетентностей.

Однією з причин негативного ставлення до вивчення правових дисциплін у закладах вищої медичної освіти є: слабкість матеріально-технічної бази та викладання предметів медичного правознавства; навчально-методичні комплекси не відповідають потребам професійної діяльності майбутніх лікарів; зменшено кількість годин на вивчення правових дисциплін тощо. Крім того, значна ізолюваність правових дисциплін негативно впливає на становлення особистості, її цінностей, переконань, професійну діяльність. Саме тому, правові дисципліни повинні охоплювати всі сфери діяльності особистості. Правові дисципліни відображають апробовані часом наукові закони, закономірності і факти юридичних наук.

У процесі вивчення дисциплін медичного правознавства відбувається набуття студентами предметної правової компетентності, яка є інтегрованого характеристикою якостей фахівця й відображає рівень його фундаментальних правових знань, досвід пізнавальної та практичної діяльності, достатні для здійснення професійної діяльності.

Специфіка вивчення правових дисциплін (судова медицина, медичне право, медичне право України, медичне правознавство та ін.) у закладах вищої медичної освіти полягає у розвитку правового мислення у майбутніх лікарів. Зміст цих дисциплін неможливо просто завчити, їх потрібно розуміти, вміти аналізувати, застосовувати набуті знання у процесі здійснення професійної діяльності, розв'язувати пізнавальні завдання правового змісту в освітньому процесі та життєвих ситуаціях.

Відповідно до кваліфікаційних рівнів, майбутній лікар під час навчання має оволодіти основами правових знань.

Розглянемо окремо кожну дисципліну, яка покликана продовжити процес введення студентів у сферу формування й розвитку правової підготовки. Курс вибіркової дисципліни «Правознавство» дає знання з юридичних наук, виховання в них поважного ставлення до Конституції, законів й підзаконних актів України. Цей курс дозволяє засвоїти специфічну фахову термінологію, певного правового мінімуму знань з конституційного, цивільного, сімейного, трудового, адміністративного, фінансового, господарського, кримінального права України як неодмінної передумови майбутньої професійної діяльності майбутнього лікаря в обставинах сучасного економічного життя. Саме тому вивчення цього інтегрованого курсу є обов'язковим елементом підготовки майбутніх лікарів.

Метою курсу «Медичне право України» є формування і розвиток компетенції у галузі медичного права, спрямованої на отримання необхідного обсягу теоретичних медико-правових знань, набуття практичних навиків у сфері охорони здоров'я, оволодіння достатнім рівнем правової культури та правової свідомості для збереження балансу взаємин між суб'єктами медичних правовідносин і дотримання прав людини в сфері охорони здоров'я.

Вивчаючи цю дисципліну, студент повинен отримати знання, зокрема, щодо історії становлення юридичної регламентації медичної діяльності в Україні; конституційного регулювання прав людини у сфері охорони здоров'я в Україні; загального і спеціального законодавства у сфері охорони здоров'я; видів юридичної відповідальності за професійні правопорушення в окресленій царині; прав й обов'язків суб'єктів медичних правовідносин (пацієнтів, медичних працівників, законних представників пацієнта тощо); дефектів надання медичної допомоги; ятрогенної патології та її медико-правового значення; механізмів контролю якості медичної допомоги; правового регулювання стоматологічної допомоги в Україні; юридичних аспектів профілактики і лікування інфекційних хвороб; законодавчого забезпечення донорства (крові, тканин, репродуктивних клітин); регулювання експертної діяльності за законодавством України; особливостей правового забезпечення населення лікарськими засобами.

Вивчення курсу «Судова медицина. Медичне право України» сприяє засвоєнню знань щодо сучасних можливостей судово-медичної експертизи, структури служби та функцій її підрозділів, виконання функцій судового експерта згідно процесуального законодавства за професійним спрямуванням, а також надає вміння із встановлення факту біологічної смерті, опису трупа на місці його виявлення, розуміння трупних явищ, опису тілесних ушкоджень та визначення їх виду, знаходження та опису речових доказів біологічного походження.

Метою викладання дисципліни є надання комплексу сучасних знань медичного, біологічного та медико-криміналістичного характеру для вирішення питань, що виникають у практичній діяльності органів правосуддя та судочинства під час розслідування справ проти здоров'я та життя людини.

У процесі аналізу навчальних планів і програм, стосовно можливостей використання матеріалів з проблем формування предметних компетентностей майбутніх лікарів у процесі викладення деяких дисциплін з медичного правознавства потенційними для впровадження матеріалів щодо підвищення рівня правової компетентності для майбутніх лікарів спеціальності 222 «Медицина» в зміст навчальних програм є курси «Медичне право. Судова медицина» (90 годин), «Правознавство» (120 годин).

Для майбутніх лікарів спеціальності 225 «Медична та психологічна реабілітація» (7.12010004 «Медична психологія») в зміст навчальних програм є курси «Медичне право України» (45 години), «Правознавство» (120 годин).

Аналіз досліджень, присвячених проблемі правової підготовки, дає можливість з'ясувати значення її в системі підготовки майбутніх лікарів, зокрема: сприяє формуванню правового світогляду, який є невід'ємною складовою професійного розвитку; забезпечує формування предметних компетентностей майбутніх лікарів; здатності застосовувати правові норми в конкретних практичних ситуаціях, захищати цивільні права лікарів і пацієнтів різного віку; дотримуватись морально-етичних норм у взаєминах; впливає на рівень їх мобільності, конкурентоспроможності на ринку праці.

Однак, у процесі аналізу програм та наслідків конструювання змісту навчальних предметів з правової підготовки майбутніх лікарів встановлено недостатній вплив дисциплін «Правознавство», «Медичне право України», «Судова медицина. Медичне право» на формування предметних правових компетентностей. Зокрема, в наведених програмах зі спеціальностей 222 «Медицина», 225 «Медична та психологічна реабілітація» (7.12010004 «Медична психологія») на правову підготовку відведено недостатню кількість аудиторних годин, які надають лише поверхневі знання з медичного правознавства.

Так, частка, яку складає правова підготовка в циклах підготовки майбутніх лікарів передбачений навчальними програмами курсу «Правознавство» (3,3%), «Медичне право України» (1,25%), «Судова медицина. Медичне право» (2,5%) не забезпечують належного формування у майбутніх лікарів предметних правових компетентностей з медичного правознавства. З огляду на це більша частина важливої у сфері охорони здоров'я інформації, пов'язаної з правовими цінностями, правовою поведінкою, переконаннями, передається майбутнім лікарям не під час програмного викладання дисциплін, а під час щоденного спілкування викладачів з майбутніми лікарями в аудиторії та поза нею.

Крім того, нововведення в організації освітнього процесу, а саме використання інтерактивних технологій навчання викладачем закладу вищої освіти, забезпечить неперервне формування предметних компетентностей з медичного правознавства під час кожного лекційного чи практичного заняття з будь-якої дисципліни, оскільки такі методи навчання активізують взаємодію між суб'єктами освітнього процесу, що сприяє професійному розвитку майбутніх лікарів та підвищує частку практичної складової в освітньому процесі.

Отже, аналіз освітньої діяльності випускника закладу вищої медичної освіти дають підстави стверджувати про невизначеність мети, неузгодженість програм у професійній підготовці майбутніх лікарів та свідчить про те, що освітній процес має бути спрямований на підготовку фахівця до самостійної професійної діяльності, формування його предметних, фахових компетентностей. Основу такого освітнього

процесу повинна складати аудиторна та самостійна пошуково-творча діяльність студента, у процесі якої будуть формуватися задані освітньо-кваліфікаційною характеристикою якості.

Список використаних джерел:

1. Тернопільська В. І. Сучасні тенденції мотивації навчально-професійної діяльності студентів. *Вісник Національного університету оборони України*. Київ: НУОУ, 2012. Вип. 5(30). С. 141–144.
2. Ternopil'ska V., Guk O., Zavhorodnia Y., Ryzhykov V., Snitka Y. Variants of the educational paradigm in training of managers. *Revista ESPACIOS*. 2019. Vol. 40(29). P. 9.

Шеремет І.В.

кандидат педагогічних наук, доцент;

Челнокова М.С.

старший викладач;

Василенко К.С.

аспірант;

Назаренко Ю.С.

магістрантка,

*Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова*

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ
КЛАСІВ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ
ПОТРЕБАМИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД**

Після прийняття Конвенції ООН про права людей з обмеженими можливостями та її ратифікації, Україна повинна забезпечувати інклюзивну освіту на всіх рівнях, доступ до загальної вищої освіти, професійного навчання, освіти для дорослих і навчання протягом усього життя, без дискримінації та нарівні з іншими, з метою розвитку фізичних, розумових та творчих здібностей людей з